

**РЕГИОНАЛЕН ЕКСПЕРТНО –
КОНСУЛТАНТСКИ И ИНФОРМАЦИОНЕН
ЦЕНТЪР „ЧИТАЛИЩА“
ГРАД ДОБРИЧ**

бул. „25 – ти септември“, № 44
тел./факс: 058/ 603 661
e-mail: ekic@abv.bg

АНАЛИЗ
НА ДЕЙНОСТТА НА ЧИТАЛИЩАТА
ОТ ОБЛАСТ ДОБРИЧ
ПРЕЗ 2017 ГОДИНА

ОБЛАСТ

ДОБРИЧ

ТЕРИТОРИАЛНО ДЕЛЕНИЕ

карта на областта

Кратка информация за област Добрич

Област Добрич се намира в Североизточна България и заема по-голямата част от Южна Добруджа. На север граничи с Република Румъния, на изток с Черно море, на юг с Варненска област, на югозапад със Шуменска област и на запад със Силистренска област. На територията на областта са гранично-пропускателните пунктове Дуранкулак и Йовково.

Областта има обща територия 4719 кв.км. (4,24% от територията на Република България), от които обработваеми те площи са 344558,3 дка. По статистически данни от Преброяване 2011 г., населението на област Добрич към 01.02.2011 год. е 189 677 души. По този показател областта е на 14 място в страната, по площ на 8-мо място, като е най-голяма в Североизточния регион, а гъстотата е 44 души на кв. км в 207 населени места – в т.ч. 6 града и 201 села. Областен център е гр. Добрич. Структуроопределящи отрасли на областната икономика се явяват селското стопанство, с основна насоченост – производство на зърнено – житни култури, леката и хранително – вкусова промишленост, машиностроенето и туризма.

ОБЩИНИ	Територия кв.км.	Брой населени места	Градо ве	Села	Брой читали ща
Добрич - град	101,3	1	1	-	6
Добричка	1298	67	-	67	38
Балчик	523	20	1	19	10
Генерал Тошево	986	41	1	40	24
Каварна	480,6	21	1	20	13
Крушари	417,5	19	-	19	8
Тервел	579,6	24	1	23	13
Шабла	325	14	1	13	9
ОБЩО	4711	207	6	201	121

ОБЩИНА ДОБРИЧ-град

Кратка справка /представяне на общината и читалищата в нея/

Община Добрич - град обхваща територията на гр.Добрич, с население 91030 жители.Структуроопределящ отрасъл на общинската икономика се явяват леката и хранително – вкусовата промишленост и машиностроенето.

В общината има регистрирани шест народни читалища. НЧ”Й.Йовков - 1870” е най – голямото читалище в областта със 147 годишна история. В квартал Рилци е НЧ”Пробуда - 1939”, което до скоро е било като филиал на НЧ”Й.Йовков - 1870”. Третото читалище е НЧ”Романо дром - 2002”, а от края на 2012г. съществува и НЧ”Мевляна – 2012”. През 2017 г. бе учредено и регистрирано НЧ”Добрич – 2017”. Регистрира се и НЧ”Български искрици – 2016”.

Годишната държавна субсидия за читалищна дейност съгласно ЗНЧ се превежда на община Добрич и тя се използва за фонд работна заплата, дейност и издръжка.От 2017 г. МК отпусна по 0,5 бройки на НЧ”Й.Йовков-1870” и НЧ”Романодром-2002” за художествено – творческа дейност, с което субсидираните бройки за общината стават 43, като 31,5 от тях са в читалище “Й.Йовков – 1870”, 8,5 – в читалище “Романо дром - 2002” и 2 – в НЧ”Пробуда - 1939”. От 2016г. и НЧ”Мевляна – 2012” има държавна субсидия – 1 бройка. Новосформираните читалища нямат държавно субсидирани бройки.

Читалищата в собствени сгради са НЧ” ”Й.Йовков-1870” и НЧ”Пробуда - 1939”, които се стопанисват правилно.Изключение прави НЧ”Романо дром - 2002”, което заема етаж от общинска сграда под наем и новосъздаденото НЧ”Мевляна – 2012”. Сградният фонд е в сравнително добро състояние, но се изискват постоянни ремонти. Общината извърши ремонт през 2015 г. на базата на НЧ”Романо дром”, пострадала от пожара през 2014 г. на стойност 50 000 лв., но тъй като отпуснатите с решение на ОбС средства не достигнаха, останаха да се ремонтират стълбищен коридор и санитарен възел, за които ще търсят средства. НЧ ”Български искрици – 2016” се помещава в комплекс „Стария Добрич”, а НЧ”Добрич – 2017” засега в офиса на председателя.

Като начин за набавяне на допълнителни средства читалищата използват правото си по ЗНЧ за оземляване и арендуване на 50 дка земя от общинският поземлен фонд – отнася се за НЧ”Й.Йовков - 1870” и НЧ”Пробуда – 1939”.

Собствените приходи на читалищата са:

- НЧ”Й.Йовков - 1870” – 117219 лв.
- НЧ”Пробуда – 1939” – 2875 лв.
- НЧ”Романо дром - 2002” – 15,20 лв.
- НЧ”Мевляна – 2012” –1380,00 лв.
- НЧ”Български искрици – 2016” – 302,00 лв.
- НЧ”Добрич – 2017” – 500,00 лв.

НЧ”Романо дром - 2002” има защитени два проекта на стойност 12905.00 лв. финансирани от Ф „Америка за България”.

НЧ”Мевляна – 2012” – работи по проект „Магическата любов на Мевляна“, финансиран от община Добрич с 1911,00 лв.

Общинска субсидия са получили НЧ”Романо дром - 2002” – 7500,00 лв.,

НЧ”Пробуда – 1939” – 2500,00 лв и НЧ”Мевляна – 2012” – 2500,00 лв.

Техническата обезпеченост на читалищата е на добро ниво.

С компютри разполагат всички читалища - “Й.Йовков - 1870” – 31 бр., макар и много амортизирани , ”Романо дром - 2002” – 1 бр., „Пробуда - 1939” – 1 бр., а в НЧ”Мевляна – 2012”, НЧ”Български искрици – 2016”, НЧ”Добрич – 2017” работят с лични такива. Това обуславя реалните им възможности за получаване на актуална информация за действащи програми и оперативни програми, както и натрупания опит в разработка и реализиране на проекти.

Основната дейност на читалищата е библиотечната и културно – просветната. Като цяло библиотечните фондове са големи и добре съхранявани, но доста остарели. Обновяват се от дарения, новозакупени книги от собствени средства и по проекти към МК.

Читалище “Романо дром - 2002” и НЧ”Мевляна – 2012” имат ограничен фонд и се нуждаят от специализирана литература. Има въведена автоматизация на библиотечната дейност единствено в НЧ”Й.Йовков – 1870” - програмен продукт „АБ” на ПСПН.

Културната дейност се изразява в предоставения на обществеността богат културен продукт на танцовите и певчески формации на НЧ”Й.Йовков - 1870” – с десетки национални и международни награди, на школите по изкуствата и на езиковите школи и състави, танцова школа „Хорце” – за възрастни и деца и детска лятна занималня. От 2016 г. към читалището е и хор „Добрич”.

НЧ”Пробуда - 1939” се е насочило основно в издирване и опазване на автентичния фолклор и обичаи, чрез изградени певческа и танцови групи/деца и възрастни/, драмсъстав, две групи модерен балет и клуб „Сръчни ръце”.

НЧ”Романо дром - 2002” – към специфичните потребности на ромското население, чрез музикална, танцова и вокална школи, както и клубове - здравен, младежки, женски и за родители и школа приложно изкуство.

НЧ”Мевляна – 2012” през годината е продължило да работи чрез разкритите школи – езикова /български, турски и татарски език / и музикално – фолклорна и клуб приложно изкуство.

НЧ”Български искрици – 2016” е разкрило пет клуба по занаяти – Средновековна работилница, българската шевица, Българска везба, Дърворезба и Керамика, , както и две групи – народни песни и танци.

НЧ”Добрич – 2017” се сформира и регистрира през декември 2017 г. и тепърва се организира.

ОБЩИНА ДОБРИЧКА

Кратка справка /представяне на общината и читалищата в нея/

Общината има обща територия 1298 кв.км., от които обработваеми те площи са 1025675дка. Населението наброява 22081 жители в 67 населени места, като няма обособен общински център. Структуроопределящ отрасъл на общинската икономика се явява селското стопанство, с основна насоченост – производство на зърнено – житни култури.

В четиридесет и две населени места на общината има регистрирани четиридесет и две народни читалища – от тях работещи са тридесет и осем. В селата те се явяват единствените организации, изпълняващи държавни културно – просветни функции.

Годишната държавна субсидия за читалищна дейност съгласно ЗНЧ се превежда на община Добричка и тя се използва за фонд работна заплата, издръжка и дейност. Субсидираните бройки са 47. Към всички работещи читалища в селата има разкрити субсидирани бройки, с изключение на новорегистрираните в селата Миладиновци, Златия и Полк. Иваново. От назначените на трудови договори читалищни секретари, изпълняващи и функциите на библиотекари, с висше образование са 5, един – полувисше образование, с основно – 7/ помощен персонал, на 0,5 щат /, а останалите - със средно образование и голям опит. Започва естествено подмладяване на кадрите, поради пенсиониране на старите.

С компютри и интернет разполагат 28 читалища, само с компютри, но без интернет – 3, а без техника са седем. Това обуславя по-лесен достъп до информация, както на секретарите, така и на населението. И през тази година основно средство за комуникация помежду им, се явяват ежемесечните срещи, организирани от отдел “Култура” на общината. През 2017 г. общината е направила частични ремонти в шест читалища и е осигурила общинска субсидия за дейност в размер на 36394.00 лв., а без такава са седем. Собствените приходи на читалищата за годината са 141011.00 лв главно от рента на собствената им земя, нямат единствено Воднянци и Плачи дол. През годината няма защитени проекти.

Основната дейност на читалищата е библиотечната и културно – просветната. Библиотеки има във всички читалища, без това в селата Камен, Златия, Миладиновци и Полк.Иваново. Те се обслужват от секретарите. Като цяло библиотечните фондове са големи и добре съхранявани, но доста остарели. Обновяват се от дарения, новозакупени книги чрез отдел “Култура” на общината. Никъде няма въведена автоматизация на библиотечната дейност. По програма „Глобални библиотеки” работят три читалища – в Божурово/етап 2009 г./, Плачи дол и Ф.Дянково/етап 2010 г./

Културната дейност се изразява основно в издирване и опазване на автентичния фолклор и обичаи, чрез изградени певчески и танцови групи, както детски, така и за възрастни. Във всички читалища, с изключение на тези в селата Миладиновци, Полк.Иваново и Одърци има постоянно действащи самодейни колективи ,както следва:

- 7 танцови състава за автентичен фолклор – Смолница, Житница, Дончево, Козлодуйци, Златия, Владимирово, Батово.
- 1 школа народни танци – Ст.Караджа
- 1 театрален състав –Царевец.

- 33 фолклорни певчески групи - Стефаново, Смолница, Житница, Дянково, Тянево, Черна /2-мъжка и женска/, Стожер, Плачи дол, Карапелит, Божурово, Ловчанци – 2 /детска и женска//, Ст.Караджа, Ломница, Лясково, Одринци, Славеево, Царевец, Дончево, Паскалево, Свобода, Хитово, Росеново, Камен, Методиево, Златия, Воднянци, Козлодуйци, Владимирово, Овчарово-2 / детска и женска/, Дончево.
- 1 битов хор - Ведрина.
- 2 клуба на жената – Ст.Караджа, Царевец.
- 5 клуба „Млад приятел на книгата” – Смолница, Златия, Плачи дол, Методиево, Божурово.
- 5 групи за изворен фолклор – Божурово, Бранище, Котленци, Победа, Плачи дол – детска.
- 1 група за стари градски песни – Ведрина.
- 1 инструментален състав – Смолница.
- 5 коледарски групи –Ловченци, Плачи дол, Божурово, Житница, Карапелит.
- 2 лазарски групи –Ловченци,Карапелит.
- 1 младежка формация за модерни танци – Божурово.
- 2 група за народни обичаи –Стефаново, Овчарово.
- 1 детски клуб за народно творчество – Победа.
- 1 клуб изобразително изкуство – Бенковски
- 1 клуб на пенсионера – Божурово
- 1 група руски песни – Житница
- 1 клуб природо любителя – Методиево
- 2 кръжок „Сръчни ръце” –Бенковски, Златия
- 1 група за худ.слово – Методиево
- 1 езиков курс - Батово

Самодейците получават признание и оценка на труда си не само на собствена сцена, а и при ежегодното си участие на областния фолклорен събор в с.Дебрене, организиран от община Добричка, на регионални събори и фестивали в областта и страната и периодично на Националния събор в Копривщица.

ОБЩИНА БАЛЧИК

Кратка справка /представяне на общината и читалищата в нея/

Общината има обща територия 523 кв.км., от които обработваеми те площи са 339480дка. Населението наброява 20317 жители в 19 населени места. Общинският център – гр.Балчик има 11610 жители. Структуроопределящ отрасъл на общинската икономика се явява селското стопанство, с основна насоченост – производство на зърнено – житни култури и туризма.

В девет населени места на общината има регистрирани десет народни читалища – две в общинският център и осем в прилежащите села. Особено в селата те се явяват единствените организации, изпълняващи държавни културно – просветни функции. Годишната държавна субсидия за читалищна дейност съгласно ЗНЧ се превежда на община Балчик и тя се използва за фонд работна заплата, дейност и издръжка. През 2017 г. от общинския бюджет са заделени средства за читалищата в размер на 355000,00 лв. за дейност и издръжка. Собствените приходи на читалищата за годината са 73195.00лв./ такива няма Кранево/ главно от рента за собствената им земя.

Субсидираните бройки са 37, като 26 от тях са в двете читалища в общинския център, а останалите 11 – по селските читалища. Към всички читалища в селата има разкрити субсидирани бройки. От назначените на трудови договори читалищни секретари, изпълняващи и функциите на библиотекари, всички са със средно образование и голям опит.От тези в общинския център 15 са с висше и полувисше образование, 11 – със средно.

Техническата обезпеченост на читалищата в селата е на добро ниво. С компютри и интернет разполагат всички читалищата, но читалището в Сенокос е без ел.поща.

Основната дейност на читалищата е библиотечната и културно – просветната. Библиотеки има във всички читалища. Те се обслужват от секретарите. Като цяло библиотечните фондове са големи и добре съхранявани, но доста остарели. Обновяват се от дарения , новозакупени книги чрез отдел “Култура” на общината. Въведена е автоматизация на библиотечната дейност в НЧ “П. Хилендарски” – Балчик – библиотечен софтуер “АБ”. По програма „Глобални библиотеки” работят шест читалища – „В.Левски” – Балчик/етап 2009г./, Гурково, Оброчище и Соколово/етап 2010/ и НЧ”П.Хилендарски” – Балчик и Кранево/етап2011г./.

Културната дейност се изразява основно в издирване и опазване на автентичния фолклор и обичаи, чрез изградени певчески и танцови групи, както детски, така и за възрастни.Във всички читалища има постоянно действащи самодейни колективи.

- 7 хора – „П.Хилендарски”– 2 и „В.Левски” в Балчик, Оброчище/2/ и Соколово/ 2/
- 4 групи за нар.песни – Стражица, Дропла, Гурково и Сенокос
- 3 детски музикални школи – „П.Хилендарски” и „В.Левски” в Балчик и Оброчище .
- 1 школа за нар. инструменти – „В.Левски”- Балчик

- 7 школи и групи за нар. танци – „В.Левски” – Балчик – 3 ,Оброчище, Кранево, Соколово и „П.Хилендарски” – Балчик.
- 3 групи за стари градски песни – Гурково, Дропла и Кранево
- 2 групи за автентичен фолклор –Соколово и Змеево
- 1 групи за популярни песни и естрадно пеене, балетна и хорова школи – „П.Хилендарски” в Балчик
- 1 литературен клуб – „П.Хилендалски” – Балчик
- 1 клуб рисуване - „П.Хилендалски”
- 1 клуб лечебна гимнастика – Оброчище
- 1 група за народни обичаи – Соколово
- 1 зумба клуб – Оброчище
- 2 клуба народни танци – Соколово, „В.Левски” – Балчик
- 1 коледарска група – Кранево
- 1 детски квартет народно пеене – Змеево
- 1 певческо трио – Соколово

Създаденият общински читалищен съюз спомага за обмяна на опит между читалищните работници.

Самодейците получават признание и оценка на труда си не само на собствена сцена, а и при ежегодното си участие на областния фолклорен събор в с.Дебрене, организиран от община Добричка, на регионални събори и фестивали в областта и страната и периодично на Националния събор в Копрившица, а НЧ “П. Хилендарски” има и международни участия.

ОБЩИНА ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО

Кратка справка /представяне на общината и читалищата в нея/

Общината има обща територия 986 кв.км., от които 853729 дка са обработваеми площи. Населението наброява 15097 жители в 41 населени места. Общинският център - гр. Генерал Тошево има 6928 жители. Структуроопределящ отрасъл на общинската икономика се явява селското стопанство, с основна насоченост – производство на зърнено – житни култури.

В двадесет и три населени места на общината има регистрирани двадесет и четиринародни читалища – две в общинския център и двадесет и две в прилежащите села. Читалищата в с.Присад и с.Росен са новосъздадени през 2014 г. Особено в селата те се явяват единствените организации, изпълняващи държавни културно – просветни функции.

Годишната държавна субсидия за читалищна дейност съгласно ЗНЧ се превежда на община Генерал Тошево и тя се използва за фонд работна заплата, дейност и издръжка.Субсидираните бройки са 45, като 19,5 от тях са в двете читалища в общинския

център, а останалите 25,5 – по селските читалища. От тях с висше образование са 10,5 със средно – останалите. Макар и на половин бройка има назначени читалищни секретари в Зограф, Калина, и Сноп. Селата Присад и Росен от 2016 г. имат по 0,25 субсидирана бройка, а тези в Преселенци и Росен имат допълнително по 0,25 бр. Читалищата са в собствени сгради, които се стопанисват правилно, на места съвместно с кметствата. Сградният фонд е в сравнително добро състояние, но като се има предвид, че е строен през 60 – 70 те години на миналия век, се изискват постоянни ремонти. Това става единствено възможно с намесата на общината, която е отделила от собствените си средства само през 2017 г. за основен ремонт в Пастир / по проект на Община Генерал Тошево „Енергийна ефективност на обществени сгради в Генерал Тошево”/ и неотложни ремонтни работи / в 4 читалища/ и дейност 118941.00 лв. Положителното е, че усилията са насочени не само към външни ремонти, а вече и към залите и библиотеките на читалищата.

Като начин за набавяне на допълнителни средства читалищата използват правото си по ЗНЧ за оземляване и арендуване на 50дка земя от общинският поземлен фонд. На които не са реално оземлени общината изплаща полагащата им се рента, според взето решение на Общинския съвет. За 2017 г. собствените приходи на читалищата от дейност и рента са 148283.00лв.

НЧ”Светлина-1941” – Г.Тошево продължава да работи по следните проекти:

- ”Диалог на културите”- НЧ”Светлина 1941”- е водещ партньор по програмата за ТГС Румъния – България 2007-2013.

- „НЧ”Светлина1941”- **информационен и културен център на човешката общност**” - по мярка 321 на ПРСР.

- ”Културни събития и културна инфраструктура в община Генерал Тошево” - проект на НЧ „Светлина 1941” по мярка 321 на ПРСР.

- Участие в реализирането на проект на Община Ген.Тошево „**Общи корени – международен фестивал на фолклорните танци**” по програмата за ТГС Румъния – България.

Техническата обезпеченост на читалищата е на добро ниво.С компютри и интернет разполагат всички читалища, с изключение на Росен, Зограф–без компютри, а без интернет – Росица и Чернооково. Като основно средство за комуникация помежду си се явяват ежемесечните срещи, организирани от отдел “Култура” на общината.

Основната дейност на читалищата е библиотечната и културно – просветната. Библиотеки няма единствено в село Зограф. На останалите места в селата те се обслужват от секретарите.Като цяло библиотечните фондове са големи и добре съхранявани, но доста остарели.Обновяват се от дарения и новозакупени книги чрез отдел “Култура” на общината.Никъде няма въведена автоматизация на библиотечната дейност. По програма „Глобални библиотеки” работят читалищата в Г.Тошево, Пчеларово, Красен/етап 2009г./, Кардам /етап 2010г./ и Спасово/етап 2011г./.

Културната дейност се изразява основно в издирване и опазване на автентичния фолклор и обичаи, чрез изградени певчески и танцови групи, както детски, така и за възрастни.Читалището в Дъбовик придоби опит и като партньор в трансгранични проекти с Хоровата асоциация „Йон Пелеарка” – Констнца, Р.Румъния. Във всички читалища има разкрити постоянни форми на работа.

- 1 детска музикална школа – Г.Тошево

- 1 езиков курс/бълг. и англ./ – Росен,
- 1 театрален състав – Г.Тошево
- 15 групи за автентичен фолклор –Кардам/3/, Росица, Дъбовик, Чернооково, Красен, Преселенци, Житен, Малина, Пчеларово, Росен , Василево, Зограф и Сноп.
- 6 танцови състава –Г. Тошево-3/детски и възрастни/, Пастир, Йовково, Петлешково .
- 6 певчески групи – Г. Тошево, Изворово, Спасово, Рогозина, Пастир, Малина.
- 4 групи стари градски песни – Г. Тошево, Кардам, Росица, Чернооково.
- 14 клуба на жената – Сноп,Красен, Зограф, Йовково, Изворово, Рогозина, Дъбовик, Преселенци, Люляково, Петлешково, Калина, Василево, Пастир, Пчеларово.
- 5 клуба „Млад приятел на книгата” – Г.Тошево, Йовково, Преселенци, Люляково, Пчеларово.
- 1 клуб ”Любознайко – Всезнайко” – Г.Тошево
- 1 клуб „Фентъзи” – Г.Тошево
- 1 състав модерен балет – Г.Тошево
- 4 клуба на пенсионера –Житен, Василево, Пастир, Дъбовик.
- 11 коледарски групи – Кардам, Изворово, Чернооково, Рогозина, Пастир, Пчеларово, Малина, Люляково, Красен, Житен, Росен.
- 4 лазарски групи - Кардам, Красен, Люляково, Росен.
- 4 кръжока по плетиво – Пчеларово, Рогозина, Росен, Красен.
- 2 детска вокална група – Пастир, Малина.
- 3 кръжок худ. слово – Красен, Изворово, Преселенци.
- 1 вокална група „Бяла лястовица” – Г.Тошево.
- 1 детска група за естрадни песни „Жаборани” – Г.Тошево.
- 1 клуб йога – Г.Тошево
- 1 кръжок приложни изкуства – Петлешково
- 2 кулинарни клуба – Росен, Пчеларово
- 1 клуб „Полет на етносите” – Г.Тошево
- 2 детски фолк.групи – Г.Тошево, Рогозина
- 1 група за обичаи - Кардам
- 1 клуб нар.творчество – Г. Тошево

ОБЩИНА КАВАРНА

Кратка справка /представяне на общината и читалищата в нея/

Общината има обща територия 480,6 кв.км. Населението наброява 15358 жители в 20 населени места.

Общинският център – гр. Каварна има 11549 жители. Структуроопределящ отрасъл на общинската икономика се явява селското стопанство, с основна насоченост – производство на зърнено – житни култури и туризма.

В тринадесет населени места на общината има регистрирани тринадесет народни читалища – едно в общинският център и дванадесет в прилежащите села. Особено в селата те се явяват единствените организации, изпълняващи държавни културно – просветни функции.

Годишната държавна субсидия за читалищна дейност съгласно ЗНЧ се превежда на община Каварна и тя се използва за фонд работна заплата, издръжка и дейност. Субсидираните бройки са 24 / отпуснати през 2017 г. две по 0,25 за Могилище и Селце за художествено-творческа дейност и 0,5 бр. за Челопечене – административна дейност/, като 15 от тях са в читалището в общинския център, а останалите 9 – по селските читалища. Към читалищата в селата Г.С.Раковски, Нейково и Божурец няма разкрити субсидирани бройки и това е една от причините да е затруднена дейността им. От назначените на трудови договори читалищни секретари, изпълняващи и функциите на библиотекари по селата, един е с полувисше образование, а останалите са със средно образование и голям опит, а в Каварна – 9 с висше и 6 със средно.

Само читалищата в селата Белгун, Видно, Челопечене, Вранино, Могилище и Българево имат собствени сгради, които се стопанисват правилно, а останалите се помещават в кметствата, пенсионерски клубове или други общински сгради. Сградният фонд е в сравнително добро състояние, но като се има предвид, че е строен през 60 – 70 – те години на миналия век, се изискват постоянни ремонти. Това става единствено възможно с намесата на общината. През изминалата 2017г година от общинският бюджет са отделени за дейност и частични ремонти /Белгун, Каварна, Могилище, Челопечене и Българево/ 100000.00лв. Независимо от това средствата не достигат и затова проблема с частичните ремонти стои открит.

Като начин за набавяне на допълнителни средства читалищата използват правото си по ЗНЧ за оземляване и арендуване на 50 дка земя от общинският поземлен фонд, но този въпрос е решен за една трета от всички читалища. Собствените приходи от рента и дейност за годината на читалищата са 73198.00 лв. Такива няма Могилище.

Техническата обезпеченост на читалищата е на добро ниво. С компютри и интернет не разполагат единствено читалищата в Нейково и Раковски, а без интернет е Камен бряг, Могилище и Божурец. Това обуславя за тях труден достъп до навременна информация и ограничава възможностите за комуникация и кандидатстване с проекти по различни подходящи програми и грантови схеми.

Основната дейност на читалищата е библиотечната и културно – просветната. Библиотеки няма само Раковски и Божурец. Те се обслужват от секретарите. Като цяло библиотечните фондове са големи и добре съхранявани, но доста остарели. Обновяват се

от дарения , новозакупени книги чрез отдел “Култура” на общината. Никъде по селата няма въведена автоматизация на библиотечната дейност, с изключение на читалище “Съгласие” – гр.Каварна, където се използва E-lib 3,2/ Windows- Електронен каталог на Софтлит – София. По програма „Глобални библиотеки работят три читалища – Каварна и Българево/етап 2009 г./ и Белгун /етап 2010г./.

Културната дейност се изразява основно в издирване и опазване на автентичния фолклор и обичаи, чрез изградени певчески и танцови групи, както детски, така и за възрастни. И през 2017г. в селата Нейково, Божурец и Г.С.Раковски няма постоянно действащи самодейни колективи. В другите читалища работят следните колективи:

- 1 театрален състав – Каварна
- 1 детска музикална школа / групи по пиано и народно пеене/ - Каварна
- 1 езикова школа/ английски/ - Каварна
- 2 фолклорен ансамбъл - детски и възрастни – Каварна
- 2 хора – детски и дамски – Каварна
- 9 групи за автентичен фолклор – Септемврийци, Челопечене, Камен бряг, Селце, Българево, Белгун, Вранино, Видно, Могилище
- 1 група модерен балет – Каварна
- 1 вокална група – Каварна
- 1 клуб за плетиво – Селце
- 1 клуб „Йога” – Каварна
- 1 клуб „Зумба” – Каварна
- 1 група за гимнастика за пенсионери – Каварна
- 1 клуб тихи игри – Камен бряг

ОБЩИНА КРУШАРИ

Кратка справка /представяне на общината и читалищата в нея/

Общината има обща територия 417458 дка., от които обработваемите площи са 276450дка. Населението наброява 4547 жители в 19 населени места. Общинският център – с.Крушари има 1609 жители. Структуроопределящ отрасъл на общинската икономика се явява селското стопанство, с основна насоченост – производство на зърнено – житни култури и животновъдството.

В осем населени места на общината има регистрирани осем народни читалища – едно в общинският център и седем в прилежащите села, като през 2016г.е възстановено читалището в с.Поручик Кърджиево – общ.Крушари. Особено в селата те се явяват единствените организации, изпълняващи държавни културно – просветни функции.

Годишната държавна субсидия за читалищна дейност съгласно ЗНЧ се превежда на община Крушари и тя се използва за фонд работна заплата, дейност и издръжка. Субсидираните бройки са 14, като 8,3 от тях са в читалището в общинския център, а останалите 5.7 – по селските читалища. Читалището в с.Поручик Кърджиево няма държавна субсидия. Назначените на трудови договори читалищни секретари,

изпълняващи и функциите на библиотекари, са със средно образование и голям опит. Читалищата са в собствени сгради, които се стопанисват правилно, на места съвместно с кметствата. Сградният фонд е в сравнително добро състояние, но като се има предвид, че е строен през 60 – 70 те години на миналия век, се изискват постоянни ремонти. Това става единствено възможно с намесата на общината. Независимо от това средствата не достигат и затова проблема с частичните ремонти стои открит за селата. През 2017 г. общината не е субсидирала читалищата.

Като начин за набавяне на допълнителни средства читалищата използват правото си по ЗНЧ за оземляване и арендуване на 50 дка земя от общинският поземлен фонд, както и наеми от движимо и недвижимо имущество – за годината в размер на 19094.00 лв. Такива нямат Телериг и Бакалово.

Техническата обезпеченост на читалищата е на сравнително добро ниво. С компютър и интернет разполагат всички читалища. Това обуславя по – лесен достъп до навременна информация и дава възможности за комуникация и кандидатстване с проекти по различни подходящи програми и грантови схеми. По програма „Глобални библиотеки” работят Крушари/ етап 2009 г./ и Телериг/ етап 2011/, като са разкрили съответно пет и три работни места. Като основно средство за комуникация помежду си се явяват ежемесечните срещи, организирани от отдел “Култура” на общината.

Основната дейност на читалищата е библиотечната и културно – просветната. Те се обслужват от секретарите. Като цяло библиотечните фондове са големи и добре съхранявани, но доста остарели. Обновяват се от дарения и новозакупени книги чрез отдел “Култура” на общината. Никъде няма въведена автоматизация на библиотечната дейност.

Културната дейност се изразява основно в издирване и опазване на автентичния фолклор и обичаи, чрез изградени певчески и танцови групи, както детски, така и за възрастни. Единствено в Ефрейтор Бакалово няма постоянно действащи самодейни формации – само коледарска група като една от причините е, че има едва по 0,2 щатни бройки. В останалите читалища работят следните колективи:

- 1 фолклорен танцов ансамбъл – Крушари
- 1 група за народни танци - Крушари
- 3 фолклорни групи – Александрия, Полк. Дяково, Телериг
- 2 групи за автентичен фолклор – Крушари, Коритен
- 2 групи за традиции и обичаи – Телериг, Коритен
- 2 групи за стари градски песни – Крушари, Коритен
- 1 група за автентични танци – Коритен
- 1 школа изобразително изкуство – Лозенец
- 1 кръжок по готварство – Лозенец
- 1 кръжок по плетиво – Лозенец
- 1 клуб на пенсионера – Лозенец

ОБЩИНА ТЕРВЕЛ

Кратка справка / представяне на общината и читалищата в нея/

Общината има обща територия 579570 дка. Населението наброява 16178 жители в 23 населени места. Общинският център - гр. Тервел има 6062 жители. Структуроопределящ отрасъл на общинската икономика се явява селското стопанство, с основна насоченост – производство на зърнено – житни култури.

В тринадесет населени места на общината има регистрирани народни читалища – едно в общинският център и дванадесет в прилежащите села. Особено в селата те се явяват единствените организации, изпълняващи държавни културно – просветни функции.

Годишната държавна субсидия за читалищна дейност съгласно ЗНЧ се превежда на община Тервел и тя се използва за фонд работна заплата, дейност и издръжка. Субсидираните бройки са 29, като 11,5 от тях са в читалището в общинския център, а останалите – по селските читалища. Назначените на трудови договори читалищни секретари, изпълняващи и функциите на библиотекарите, са със средно образование и голям опит. Със висше образование са пет човека – в Тервел, а с основно 3 по 0,5 – помощен персонал.

Читалищата са в собствени сгради, които се стопанисват правилно, на места съвместно с кметствата, с изключение на селата Божан и Зърнево, които разполагат с по една стая съответно в училището и кметството. Сградният фонд е в сравнително добро състояние, но като се има предвид, че е строен през 60 – 70 те години на миналия век, се изискват постоянни ремонти. Това става единствено възможно с намесата на общината, както. За 2017 г. общината не е заделила от собствените си средства за ремонт и дейност на читалищата. Частични ремонти са правени в Тервел, Кладенци и Коларци.

Като начин за набавяне на допълнителни средства не всички читалищата използват правото си по ЗНЧ за оземляване и арендуване на 50 дка земя от общинския поземлен фонд. Собствените приходи от рента и дейност на читалищата за годината са 60411.00 лв.

Техническата обезпеченост на читалищата е на сравнително добро ниво. С компютри и интернет разполагат читалищата в общинския център, Орляк, Жегларци, Зърнево, Нова камена, Коларци, Кладенци, Каблешково и Божан. Това обуславя трудния достъп до навременна информация и ограничава възможностите за комуникация и кандидатстване с проекти по различни подходящи програми и грантови схеми – за Безмер, Кочмар, Честименско и Поп Груево. Като основно средство за комуникация помежду си се явяват ежемесечните срещи, организирани от отдел “Култура” на общината.

Основната дейност на читалищата е библиотечната и културно – просветната. В селата те се обслужват от секретарите. Като цяло библиотечните фондове са големи и добре съхранявани, но доста остарели. Обновяват се от дарения и новозакупени книги чрез отдел “Култура” на общината. Поради техническа необезпеченост никъде по селата няма въведена автоматизация на библиотечната дейност. Единствено в НЧ”Димитър

Дончев – Доктора” – гр.Тервел е инсталиран библиотечен програмен продукт WINISIS от НАЦИД. По програма „Глобални библиотеки” работи само читалището в Тервел /етап 2011 г./.

Културната дейност се изразява основно в издирване и опазване на автентичния фолклор и обичаи, чрез изградени певчески и танцови групи, както детски, така и за възрастни. Единствено в Орляк и Честименско няма изградени постоянно действащи самодейни колективи. В останалите читалища има разкрити следните форми:

- 1 детски танцов състав – Тервел
- 1 детска школа народно пеене и китара – Тервел
- 1 ателие по приложни изкуства – Тервел
- 2 танцово певчески групи за изворен фолклор – Тервел, Кладенци
- 1 група за модерни танци – Поп Груево
- 13 женски фолклорни групи – Жегларци, Коларци/ 2/, Каблешково/ 3-детска, женска и младежка/, Нова Камена, Кочмар, Зърнево, Божан, Кладенци, Орляк и Честименско
- 4 коледарски групи – Безмер, Каблешково /2/, Зърнево
- 4 лазарски групи – Каблешково/2/, Нова Камена, Зърнево
- 1 клуб на жената – Безмер
- 2 детски певчески групи – Безмер, Зърнево
- 1 група за ромски танци – Безмер
- 1 група худ. слово – Поп Груево
- 1 битов оркестър – Тервел
- 1 група стари градски песни – Коларци

ОБЩИНА ШАБЛА

Кратка справка /представяне на общината и читалищата в нея/

Общината има обща територия 325 кв.км. Населението наброява 5069 жители в 13 населени места. Общинският център – гр.Шабла има 3401 жители. Структуроопределящ отрасъл на общинската икономика се явява селското стопанство, с основна насоченост – зеленчукопроизводството.

В девет населени места на общината има регистрирани девет народни читалища – едно в общинският център и осем в прилежащите села. Новоучредено през 2014 г. е читалището в Горичане. Особено в селата те се явяват единствените организации, изпълняващи държавни културно – просветни функции.

Годишната държавна субсидия за читалищна дейност съгласно ЗНЧ се превежда на община Шабла и тя се използва за фонд работна заплата, дейност и издръжка. Назначените на трудови договори читалищни секретари, изпълняващи и функциите на библиотекари по селата две са с висше, а останалите със средно образование и голям опит. От всички щатни бройки в Шабла със висше образование са три, а останалите - със средно. Читалището в с.Горичане няма държавна субсидия.

Читалищата са в собствени сгради, които се стопанисват правилно, на места съвместно с кметствата. Сградният фонд е в сравнително добро състояние, но като се има предвид, че е строен през 60 – 70 те години на миналия век, се изискват постоянни ремонти. Това става единствено възможно с намесата на общината. За 2017 г. общината е осигурила допълнително субсидиране за читалището в Шабла – 3000 лв и основен ремонт в Крапец, както и средства на всяко читалище за участие в един фестивал. Частични ремонти със собствени средства са правени в Дуранкулак, Ваклино и Горичане. Като начин за набавяне на допълнителни средства читалищата използват правото си по ЗНЧ за оземляване и арендуване на 50 дка земя от общинският поземлен фонд, както и наеми от движимо и недвижимо имущество. За годината тези средства са в размер на 46054.00лв./ без Граничар/.

Техническата обезпеченост на читалищата е на добро ниво. С компютри и интернет разполагат всички читалища без Горичане.

Основната дейност на читалищата е библиотечната и културно – просветната. Те се обслужват от секретарите. Като цяло библиотечните фондове са големи и добре съхранявани, но доста остарели. Обновяват се от дарения и новозакупени книги чрез отдел “Култура” на общината. Никъде няма въведена автоматизация на библиотечната дейност. По програма „Глобални библиотеки работи само читалището в Дуранкулак /етап 2009 г./ с изграден инфоцентър с четири работни места.

Културната дейност се изразява основно в издирване и опазване на автентичния фолклор и обичаи, чрез изградени певчески и танцови групи, както детски, така и за възрастни. Единствено в Езерец няма постоянно действащи самодейни формации, независимо, че Езерец има 1 щатна бройка. В останалите читалища функционират следните форми:

- 1 театрален състав – Шабла
- 1 куклен театър – Крапец
- 1 музикална школа – Шабла
- 4 танцови състава – Шабла/2 – деца и младежи/, Дуранкулак, Крапец
- 1 танцов клуб - Ваклино
- 1 школи изобразително изкуство и дърворезба – Шабла
- 1 школа народно пеене – Шабла
- 6 групи за автентичен фолклор – Шабла, Тюленово, Ваклино, Горун, Граничар, Горичане
- 3 група за стари градски песни – Дуранкулак, Крапец, Ваклино
- 3 група народни песни – Шабла, Дуранкулак и Крапец
- 1 детска певческа група – Ваклино
- 1 кръжок по фолклор – Шабла
- 1 група модерни танци – Крапец
- 2 клуба приложно изкуство – Дуранкулак, Крапец
- 1 кръжок плетиво и рисуване – Ваклино
- 1 клуб ”Йога” - Шабла
- 1 клуб възстановителна гимнастика – Шабла
- 1 лазарска група – Крапец
- 1 коледарска група – Крапец

ОБОБЩЕН АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА ЧИТАЛИЩАТА В ОБЛАСТ ДОБРИЧ

В сто и тринадесет населени места на областта има функциониращи 121 народни читалища – 13 в градовете и 108 в прилежащите села. През 2017 г. са регистрирани две читалища в община Добрич – град. Особено в селата те се явяват единствените организации, изпълняващи държавни културно – просветни функции.

Читалищата са в болшинството си в собствени сгради, които се стопанисват правилно, на места съвместно с кметствата. Сградният фонд е в сравнително добро състояние, но като се има предвид, че е строен през 60 – 70 те години на миналия век, се изискват постоянни ремонти. Това става единствено възможно с намесата на общините и чрез общините по европейските оперативни програми. Всички общини от областта и през 2017 г. са отделили според възможностите си такива средства. Независимо от това средствата не достигат и затова проблема с частичните ремонти стои открит за някои села.

В три читалища в община Каварна няма разкрит щат, в община Добричка – Миладиновци, Златия и Полк. Иваново и община Шабла – Горичане. От 2017 г. субсидираните бройки са увеличени с две по 0,5 / НЧ”Романодром - 2002” и Челопечене/ и две по 0,25 за Могилище и Селце. Общо за областта субсидираните бройки са 261. В читалищата назначените читалищни секретари са със висше и полувисше и средно образование и богат опит.

Техническата обезпеченост/компютри и интернет/ на читалищата става все по-добра. В момента с такива разполагат 104 читалища или 87%. За това спомага и работата им по програма ” Глобални библиотеки” .

Културният продукт, предлаган от читалищните колективи е разнообразен и задоволява духовните потребности на местната общност. Той е съобразен с местните обичаи и традиции, с тяхното опазване и развитие. И през 2017 г. редица колективи от читалища участваха в трансгранични прояви в Румъния, Украйна, Молдова и Бесарабия.

Единици са читалищата без библиотеки. Библиотечните фондове се обновяват основно дарения и собствени средства, но не в необходимия обем. В читалищата функционират следните форми:

- 5 театрални състава и групи
- 9 детски музикални школи
- 7 езикови школи и курсове
- 37 фолклорни танцови състава и групи
- 109 певчески състава и групи за изворен и обработен фолклор
- 27 коледарски групи
- 14 лазарски групи
- 12 хорови формации
- 14 групи за стари градски песни

- 10 формации за модерни танци и балет
- 18 клуба на жената
- 16 литературни клуба
- 6 групи за популярни песни
- 14 школи и клубове за изобразително и приложно изкуство
- 7 групи за народни обичаи
- 7 клуба на пенсионера
- 11 кръжока „Плетиво, шев и кройка”
- 2 инструментални състава
- 3 кулинарни клуба
- 10 спортни клуба
- 3 детски клуба за народно творчество
- 17 други форми

Има какво да се желае за превръщане на читалищата все повече и в информационни центрове за местното население.

Препоръки:

- да се потърси възможност за дооборудване на читалищата в селата с комуникационни средства – компютри, сценична техника и мултимедия и осигуряване на интернет връзка, като преди това се обучат читалищните кадри за работа с тях;
- читалищата да разнообразят дейността си – от основно самодейни състави, постепенно да се превърнат в информационни центрове за местната общност;
- да се подобри съвместната работа с учебните заведения в селата за привличане на децата и осмисляне на свободното им време;
- да се продължи организирането на обучителни семинари за повишаване квалификацията на читалищните кадри – като библиотечни работници и за разработка и управление на проекти, съвместно с РЕКИЦ “Читалища” – Добрич, регионална библиотека, ОИЦ и други обучителни организации;
- общините да използват възможностите предлагани от оперативната програма за развитие на селските райони за решаване на проблемите на сградния фонд;
- предвид големите възможности, които предоставя програмата за трансгранично сътрудничество България – Румъния общините да продължат да включват читалищата като партньори при реализация на проекти за културен обмен;
- да продължи добрата съвместна работа между Областна администрация – Добрич и РЕКИЦ “Читалища” – Добрич при организиране на обучения на читалищни дейци, регионални областни срещи на читалищата, презентирание на положителни читалищни практики и решаване на читалищни проблеми;
- общинските ръководства да въведат като основен принципа на проектното субсидиране на дейността на читалищата.